

YÜKSEKÖĞRETİM KURULUNUN ÖĞRETİM ÜYELERİ HAKKINDA İSTİHBARAT TOPLAMA YETKİSİ VAR MIDIR?

*Yrd. Doç. Dr. Mustafa Yaşar DEMİRCİOĞLU**

ÖZET:

Yaşanan askeri darbeler, demokrasi dışı müdahaleler ve muhtıralar nedeniyle ülkemizin modern bir demokrasiye sahip olma süreci Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar pek çok kez sekteye uğramıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kendi hakim ideolojisini koruma ve yerleştirme adına çoğu zaman kendi vatandaşlarına güvenememiş, onları dini, dünyevi, felsefi inanç ve düşüncelerine göre çeşitli gruplara ayırarak takip etmiştir. Güvenlik soruşturması adı altında yasal bir dayanağa kavuşturulmaya çalışılan bu güvensizlik süreci, vatandaşların kamu hizmetlerine girmelerinde önemli bir değerlendirme ölçütü olarak varlığını korumuştur. Bu güvensizlik ortamında kendi vatandaşlarını iç tehdit olarak algılayan devlet doğal olarak ifade hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti, düşünce ve kanaat hürriyeti gibi pek çok anayasal hak ve özgürlüğü de sınırlandırmıştır. Bu baskıcı uygulamalardan en fazla etkilenen kişi ve kurumların başında Üniversiteler ve üniversitelerde görevli öğretim üyeleri yer almaktadır. Öğretim üyeleri özellikle tam demokrasiden uzaklaşıldığı ara rejim dönemlerinde rejim için tehdit ve tehlikeli görülerek haklarında disiplin soruşturmaları açılmış ve üniversitelerinden tasfiye edilmişlerdir. Bu faaliyetlerin ifa edilmesinde kanunlar tarafından kendilerine bu şekilde bir yetki verilmemesine rağmen gerek Üniversite Rektörlükleri ve gerekse Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı istihbarat faaliyeti yürüten bir güvenlik birimi gibi aktif rol almış, güvenlik soruşturması adı altında pek çok üniversite öğretim üyesi dini inanç, düşünce ve fikirlerine göre fişlenerek üniversitelerden uzaklaştırılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: *Üniversiteler, Güvenlik Soruşturması, İstihbarat, Din ve Vicdan Hürriyeti, İfade Hürriyeti, İç Tehdit.*

ABSTRACT

Because of experienced military coups, undemocratically interventions, and memorandums issued by the military authorities, our country's process to meet well institutionalized democracy since the foundation of the Republic until our contemporary time has been interrupted several times. State of Turkish

* İpek Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi. Bu makale, 24-25 Nisan 2013 tarihinde Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yapılan Kriz Kritik Konferansında sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

Republic has not trusted its own citizens most of the time for the sake of saving and asserting its own dominant ideology; and has classified and traced its people under sects of several religious, materialistic, philosophical ideologies and faiths. This distrust period which has been tried to be legitimized under security investigation existed as an important measure for employment of citizens in government services. Within this distrust environment, the state that perceives its own citizens as an internal threat has brought naturally limitations on many constitutional right and freedoms such as freedom of thought and faith. One of the most influenced real persons and institutions which have been affected by these oppressive applications is entity of university; and accordingly faculty members who are employed by these universities. Especially faculty members were seen as dangerous and threat for the regime during interim regime periods during which democracy was interrupted; and following quasi-discipline investigations carried out about them, they were discharged from universities. Along with these periods, although university rectorships were not authorized by the law, both rectorships and the Council of Higher Education acted actively as a security unit which conduct intelligence gathering, and kept record of faculty members and discharged many faculty members from universities based on their ideology, faith, and opinion under the name of security investigation.

KEY WORDS: *Universities, Security Investigation, Intelligence, Freedom of Conscience and Religion, Freedom of Expression, Internal Threat.*